

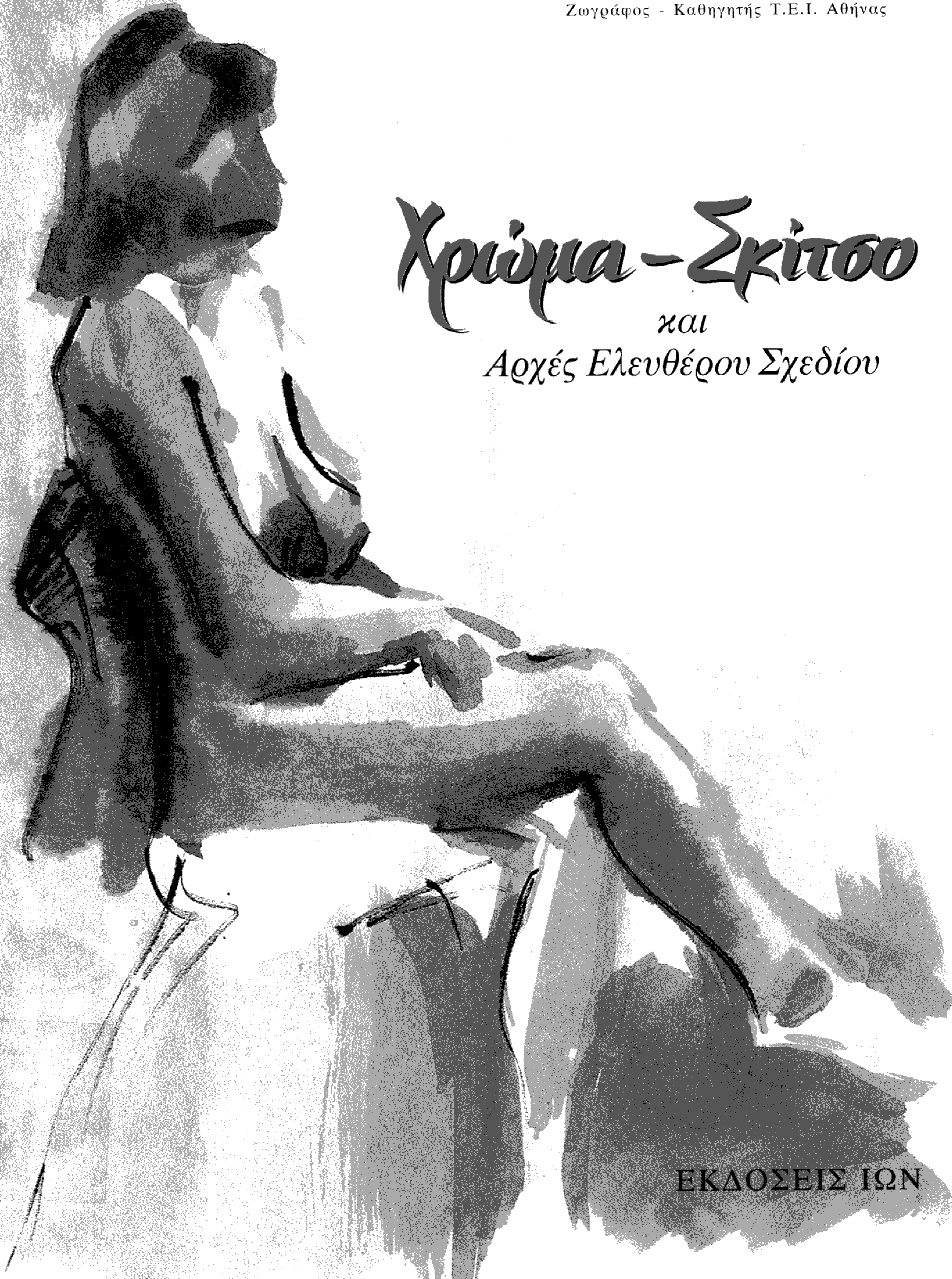
Παπασταμούλης Κώστας

Ζωγράφος - Καθηγητής Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Χρώμα - Σκίτσο

και

Αρχές Ελευθέρου Σχεδίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ

Χρώμα - Σκίτσο

ΚΑΙ

Αρχές Ελευθέρου Σχεδίου

2160

Παπασταμούλης Κώστας
Ζωγράφος - Καθηγητής Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Χρώμα - Σκίτσο

ΚΑΙ

Αρχές Ελευθέρου Σχεδίου

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΙΩΝ"

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ

Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι
τηλ: 210. 57.71.908, 210.57.68.853, Fax: 210. 57.51.438
e-mail address: ion_publ@hol.gr, <http://www.iwn.gr>

Βιβλιοπωλείο: Σόλωνος 85, 10679 Αθήνα
τηλ: 210. 33.87.570, Fax: 210.33.87.571

Ο λογότυπος που εικονίζεται δίπλα χρειάζεται μια εξήγηση. Σκοπός τους είναι να συνεγείρει τον αναγνώστη πάνω στον κίνδυνο που παρουσιάζεται για το μέλλον της συγγραφής, ειδικότερα στο περιβάλλον των Τεχνικών και Επιστημονικών Εκδόσεων από τη μαζική ανάπτυξη της φωτοαντιγραφής.

Ο Κώδικας των Πνευματικών Δικαιωμάτων (Νόμοι 2121/93 και 2557/97) απαγορεύει την φωτοαντιγράφιση χωρίς την άδεια των εχόντων τα δικαιώματα του βιβλίου.

Άρα αυτή η πρακτική η οποία είναι γενικευμένη σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα προκαλεί μια απότομη πτώση της αγοράς των βιβλίων και των περιοδικών σε σημείο που και για τους συγγραφείς η δυνατότητα δημιουργίας νέων έργων και εκδόσεών τους βρίσκεται σήμερα σε κίνδυνο. Υπενθυμίζουμε ότι κάθε αναπαραγωγή της παρούσης έκδοσης, μερική ή ολική, απαγορεύεται χωρίς την άδεια των δημιουργών της.

Σχέδια και Φωτογραφίες: Παπασταμούλης Κώστας
Επεξεργασία Κειμένων και Σχεδίων: Ατελιέ Γραφικών Εκδοτικού Ομίλου «ΙΩΝ».

© 2003: - Εκδόσεις «ΙΩΝ» Στέλλα Παρίκου & ΣΙΑ Ο.Ε.

ISBN 960-411-403-4

Ο εκδοτικός οίκος έχει όλα τα δικαιώματα του βιβλίου. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του οποιουδήποτε τμήματος αυτής της εργασίας που καλύπτεται από τα δικαιώματα (copyright), ή η χρήση της σε οποιαδήποτε μορφή, ή με οποιονδήποτε τρόπο - γραφικό ή ηλεκτρονικό, ή μηχανικό, συμπεριλαμβανομένων των φωτοτυπιών, της μαγνητοφώνησης και των συστημάτων αποθήκευσης και αναπαραγωγής - χωρίς τή γραπτή άδεια του εκδότη.

Αποτείνεται σε σπουδαστές της τέχνης της
ζωγραφικής που έχουν κατακτήσει τα πρώτα
στάδια του σχεδίου και του χρώματος.

Αφιερωμένο στην ιερή μνήμη των γονιών μου

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Σκοπός του βιβλίου είναι να γίνουν κατανοητά, μέσα από τα σχέδια και τους πίνακες, τα στοιχεία της γραφής του σχεδίου και του χρώματος, όπως οι αρχές και η αισθητική που τα διέπουν. Επίσης, με τη σύνθεση του συνόλου των έργων που παρουσιάζονται, στο βιβλίο επιδιώκεται ένα ικανοποιητικό αισθητικό αποτέλεσμα.

Τα κείμενα είναι περιορισμένα στα απολύτως απαραίτητα, προκειμένου να παρουσιαστούν όσο το δυνατόν περισσότερα σχέδια. Δεν είναι, λοιπόν, απλώς ένα βιβλίο με εικονογράφηση που συμπληρώνει το κείμενο, αλλά ένα άλμπουμ σχεδίων στο οποίο ο μικρός αριθμός κειμένων συνοδεύει και επεξηγεί την πληθώρα των σχεδίων.

Αν, όπως λέγεται, "μια εικόνα αντιστοιχεί σε χίλιες λέξεις", τότε το βιβλίο αυτό είναι πλούσιο και σε κείμενα.

Ο τίτλος του βιβλίου οφείλεται στην ονομασία του μαθήματος που διδάσκω στη σχολή Γραφικών και Καλλιτεχνικών Σπουδών του Τ.Ε.Ι. της Αθήνας, στο Τμήμα Γραφιστικής.

Το μάθημα αυτό στηρίζεται στις αρχές της αυθόρμητης και γρήγορης γραφής του σχεδίου. Σκοπός και στόχος μας είναι να εξηγήσουμε πώς μπορούμε με απλά μέσα και μέσα σε λίγο χρόνο να σχεδιάσουμε τη γενική φόρμα και την κίνηση μιας μορφής σε μια δεδομένη στιγμή.

Ταυτόχρονα, στην προσπάθειά μας αυτή, καταγράφουμε, περιληπτικά αλλά ουσιαστικά, τις χρωματικές και τονικές αξίες, τον περιβάλλοντα χώρο, τις αναλογίες και το φως.

Έτσι, ο τίτλος του βιβλίου δεν πρέπει να αναλυθεί περισσότερο, ενώ καλό είναι να περιοριστούμε στην καλλιτεχνική ποιότητα της σειράς των σχεδίων και, γενικά, στο εικαστικό αποτέλεσμα που προκύπτει από την προσπάθεια των σπουδαστών.

Στο βιβλίο παρεμβάλλονται σχέδια και έργα ζωγραφικής, τα οποία χαρακτηρίζονται από παρόμοια αισθητική αντίληψη και προέρχονται από διάφορες εποχές, χώρες και καλλιτέχνες. Αυτό αποσκοπεί στη στήριξη και στη σύνδεση της προσπάθειάς μας με καλλιτεχνικά ρεύματα και με έργα που θεωρούνται γνωστά και καταξιωμένα.

Η προσπάθειά μας στηρίχθηκε, επίσης, στις αρχές της αισθητικής των παρεμβαλλόμενων έργων.

Όσον αφορά στα σχέδιά μας, τα οποία παρουσιάζονται στις επόμενες σελίδες και συνυπάρχουν με τα έργα γνωστών καλλιτεχνών, όσο πρωτότυπα και αν φαίνονται, διαπιστώνουμε ότι έχουν δημιουργηθεί στο παρελθόν παρόμοια ως προς την τεχνική.

Επιβεβαιώνοντας ότι στην τέχνη δεν υπάρχει παρθενογένεση, υπό την ευρεία έννοια του όρου, και με την παρούσα μελέτη δε διεκδικούμε καμία αποκλειστικότητα και καμία πρωτοτυπία.

Η αυτόματη σύγκριση που γίνεται ανάμεσα στα δικά μας σχέδια και σ'αυτά τα εντυπωσιακά έργα δείχνει το σεβασμό μας προς αυτά και τη φιλότιμη προσπάθεια να επωφεληθούμε και να αντλήσουμε στοιχεία από την αισθητική τους.

Η μελέτη των σχεδίων που αναφέρουμε δεν έχει σχέση με την αντιγραφή και τη μίμηση, αλλά, όπως έλεγε κι ένας μεγάλος καλλιτέχνης του εικοστού αιώνα, "επιτρέπεται να μελετάμε τη 'μεγάλη τέχνη' όχι για να την αντιγράψουμε, αλλά για να την

Γιώργος Μπουζιάνης: Αυτοπροσωπογραφία, 1938, (Σκίτσο με μελάνι).

κατανοήσουμε, έτσι ώστε να μπορούμε να πούμε ότι την 'αφομοιώσαμε' και τη 'χωνέψαμε' και στη συνέχεια να δημιουργήσουμε καινούργια πράγματα."

Χρειάστηκε να περάσουν αρκετά χρόνια και να γίνει πολλή δουλειά στο εργαστήριο, από τότε που αρχίσαμε να εφαρμόζουμε με τους σπουδαστές κάποιους κανόνες και κάποιες θεωρητικές αρχές, τις οποίες στη συνέχεια θα προσπαθήσω να περιγράψω και να αναλύσω, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα τη σειρά των σχεδίων.

Η προσπάθεια πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο της σχολής, έπειτα από μια άριστη συνεργασία με τους σπουδαστές, οι οποίοι κάθε χρόνο ανανεώνονται.

Τα αποτελέσματα δεν ήταν απλώς ενθαρρυντικά αλλά και πολύ εντυπωσιακά, ενώ έγιναν η αφορμή να καταγραφεί με κείμενα η διαδικασία της ζωγραφικής προσέγγισης και παράλληλα να παρουσιαστεί η σειρά σχεδίων που ακολουθεί.

Έχοντας, λοιπόν, όλα αυτά τα χρόνια, ξεχωρίσει μια σειρά αντιπροσωπευτικών σχεδίων από τους σπουδαστές, με μοναδικό κριτήριο τη διαφορετικότητα, βρέθηκα να έχω στα χέρια μου αυτό το "πολύτιμο υλικό" το οποίο παρουσιάζεται σ' αυτό το βιβλίο. Στην προσπάθεια ταξινόμησης και παρουσίασης των σχεδίων, τα πλαισίωσα, όπως είναι φυσικό, με τη θεωρία και τις υποδείξεις που είχαν παράλληλα αναπτυχθεί.

Φιλοδοξία μου δεν είναι να παρουσιάσω κάποια θεωρία η οποία θα αποτελεί "πανάκεια" για ένα επιτυχές εικαστικό αποτέλεσμα, αλλά κάποιες θεωρητικές σημειώσεις, με το ρυθμό που αναπτύχθηκαν και εφαρμόστηκαν στο εργαστηριακό μέρος του μαθήματος.

Θέλω να πιστεύω ότι αυτές οι σημειώσεις, σε συνδυασμό με το ταλέντο και τη θέληση των σπουδαστών, βοήθησαν πολύ στην πραγματοποίηση των σχεδίων που παρουσιάζονται.

Η ταξινόμηση των σχεδίων δεν είναι χρονολογική, ούτε πραγματοποιήθηκε με βάση κάποια αισθητικά κριτήρια, αλλά είναι μια παρουσίαση του υλικού, η οποία εξυπηρετεί καλύτερα το αισθητικό μέρος του εντύπου.

Ο ενθουσιασμός των σπουδαστών και η συμμετοχή τους στο εργαστήριο ήταν η καλύτερη ανταμοιβή για μένα όλα αυτά τα χρόνια, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που κάποιοι σπουδαστές, αφού ολοκλήρωναν τα μαθήματα στο εργαστήριο με "άριστα", επιθυμούσαν να έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν ξανά το μάθημα και τον επόμενο χρόνο.

Στις μελέτες μας, χρησιμοποιούμε πολύ απλά υλικά: ένα ξυλάκι για πένα, ένα μαλακό πινέλο και φθινό απορροφητικό χαρτί.

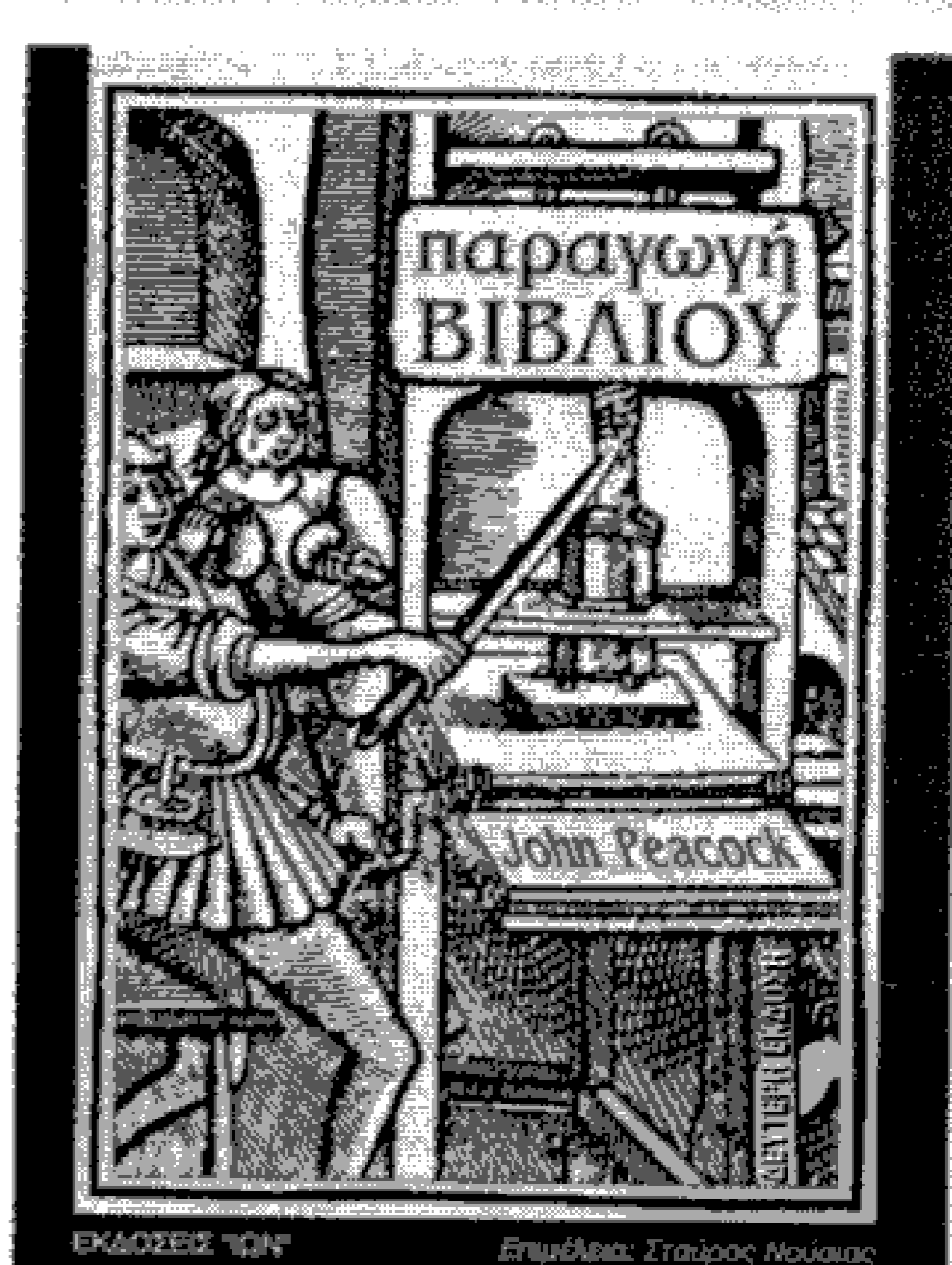
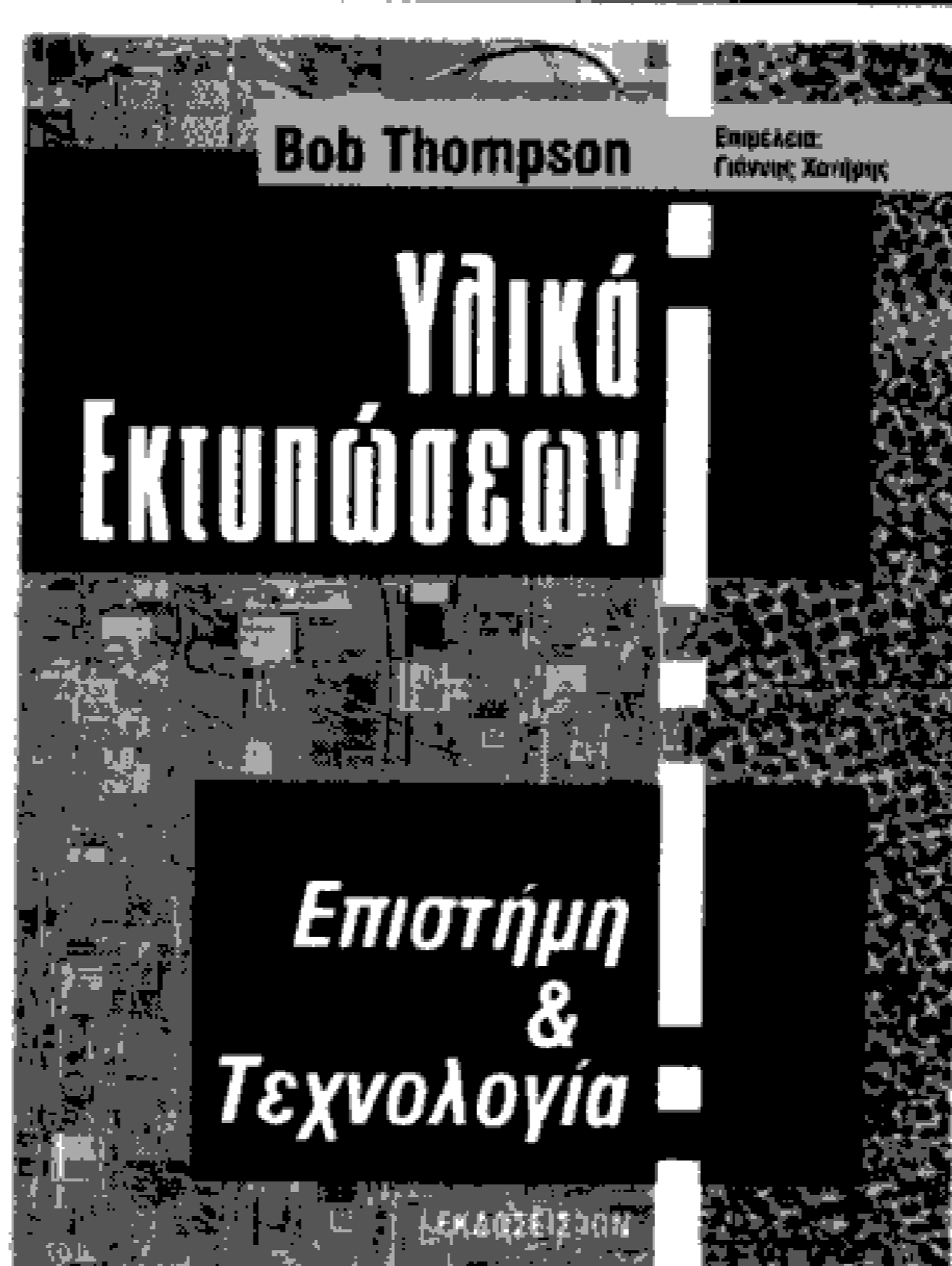
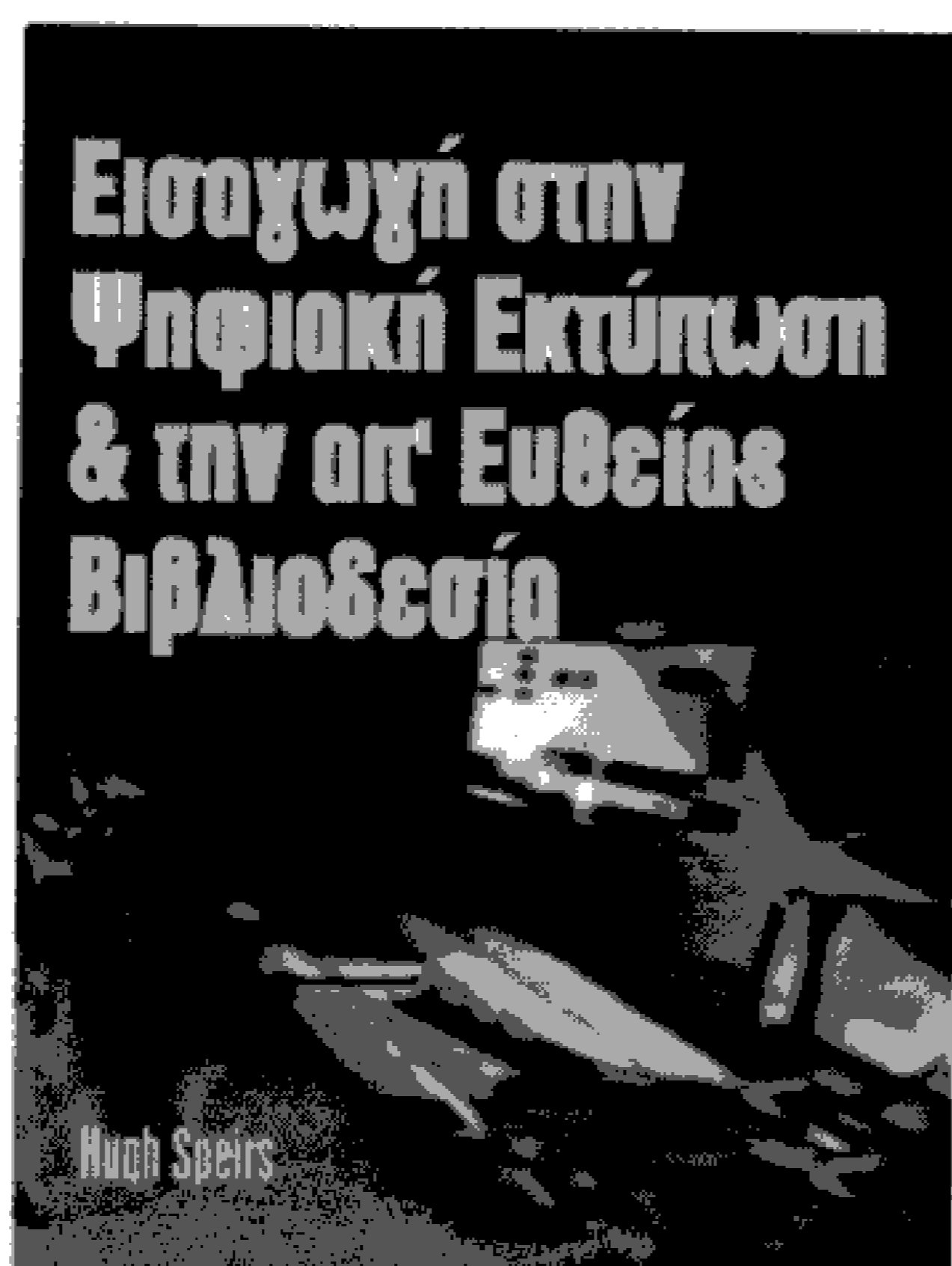
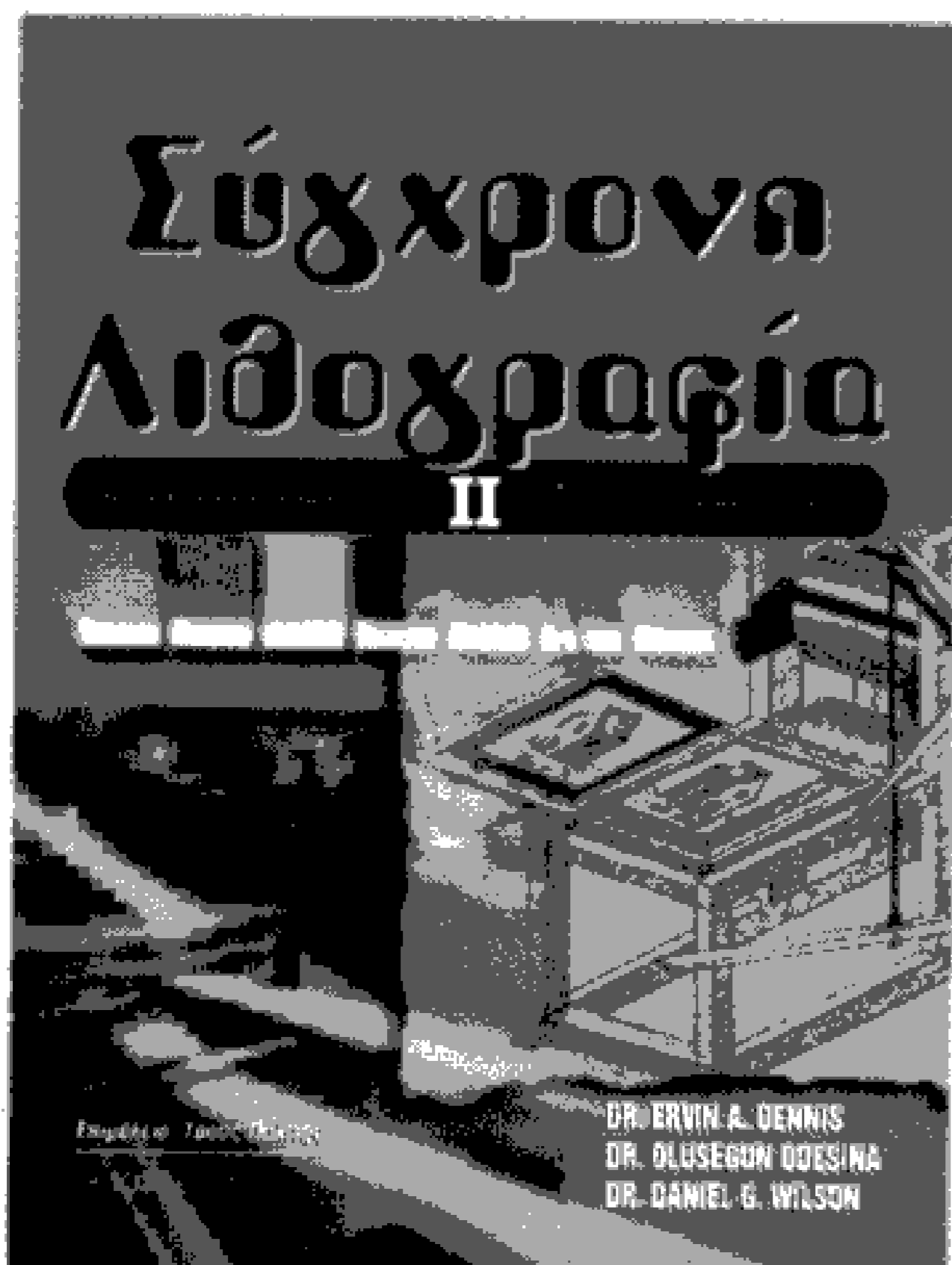
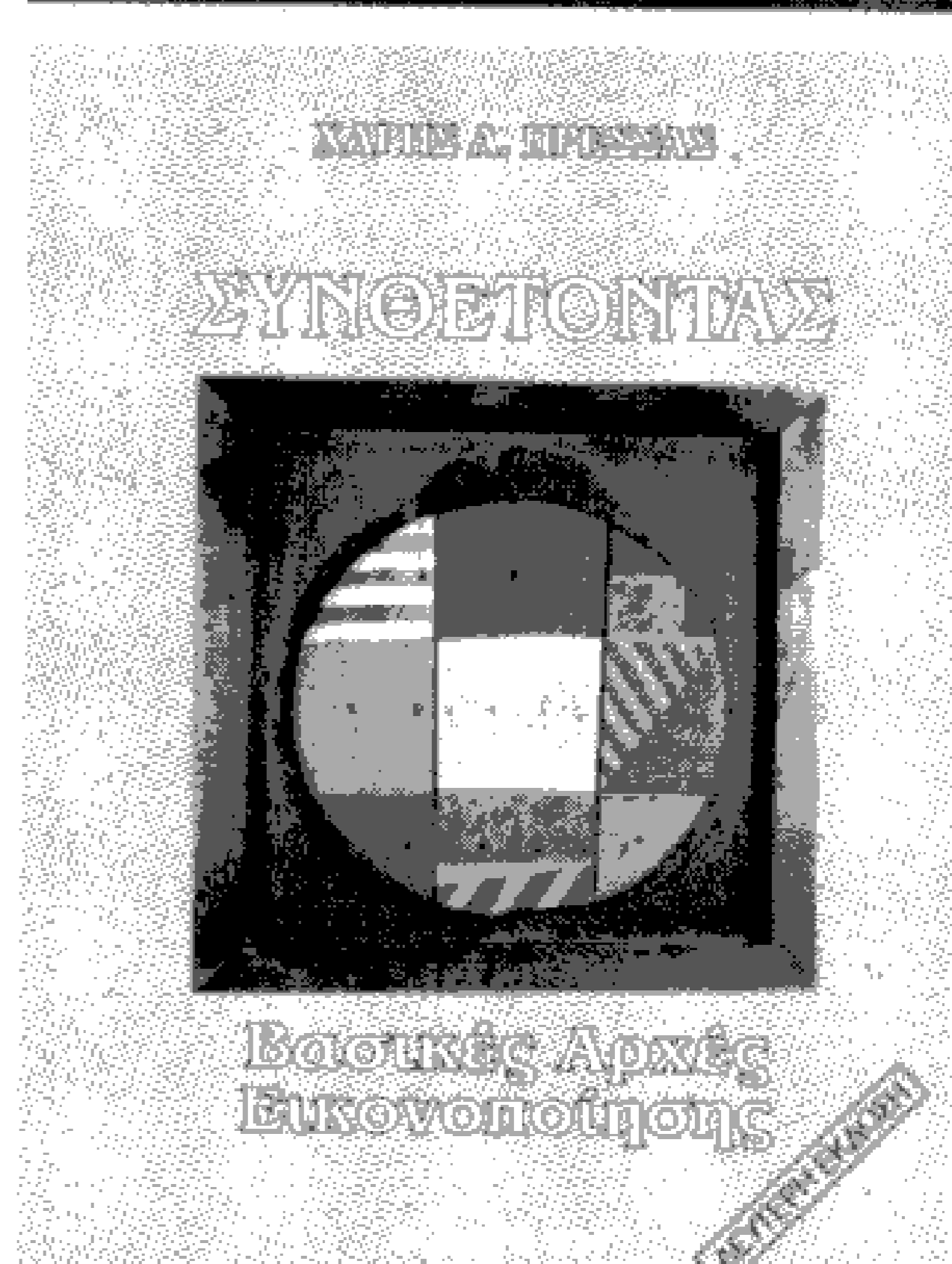
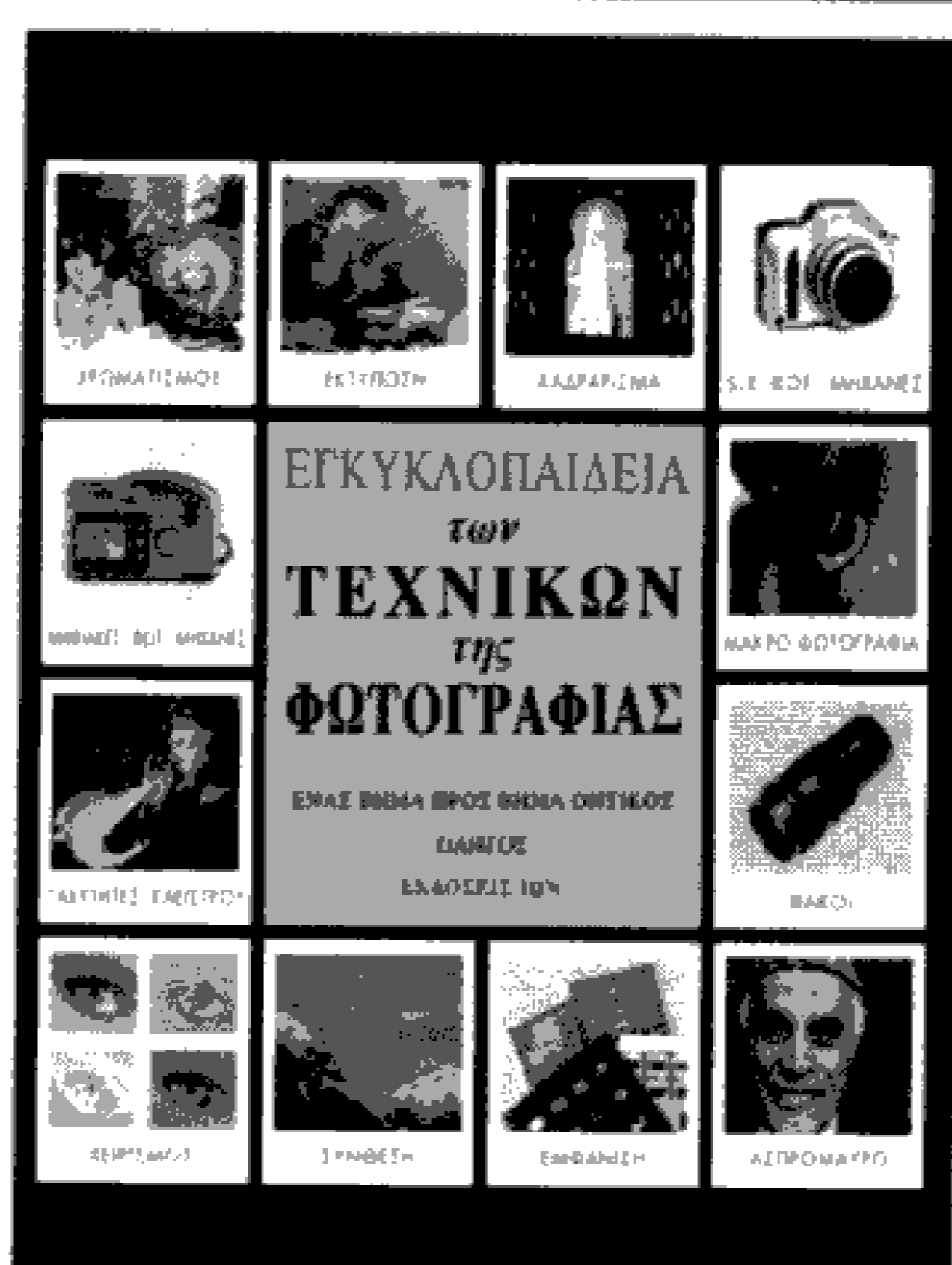
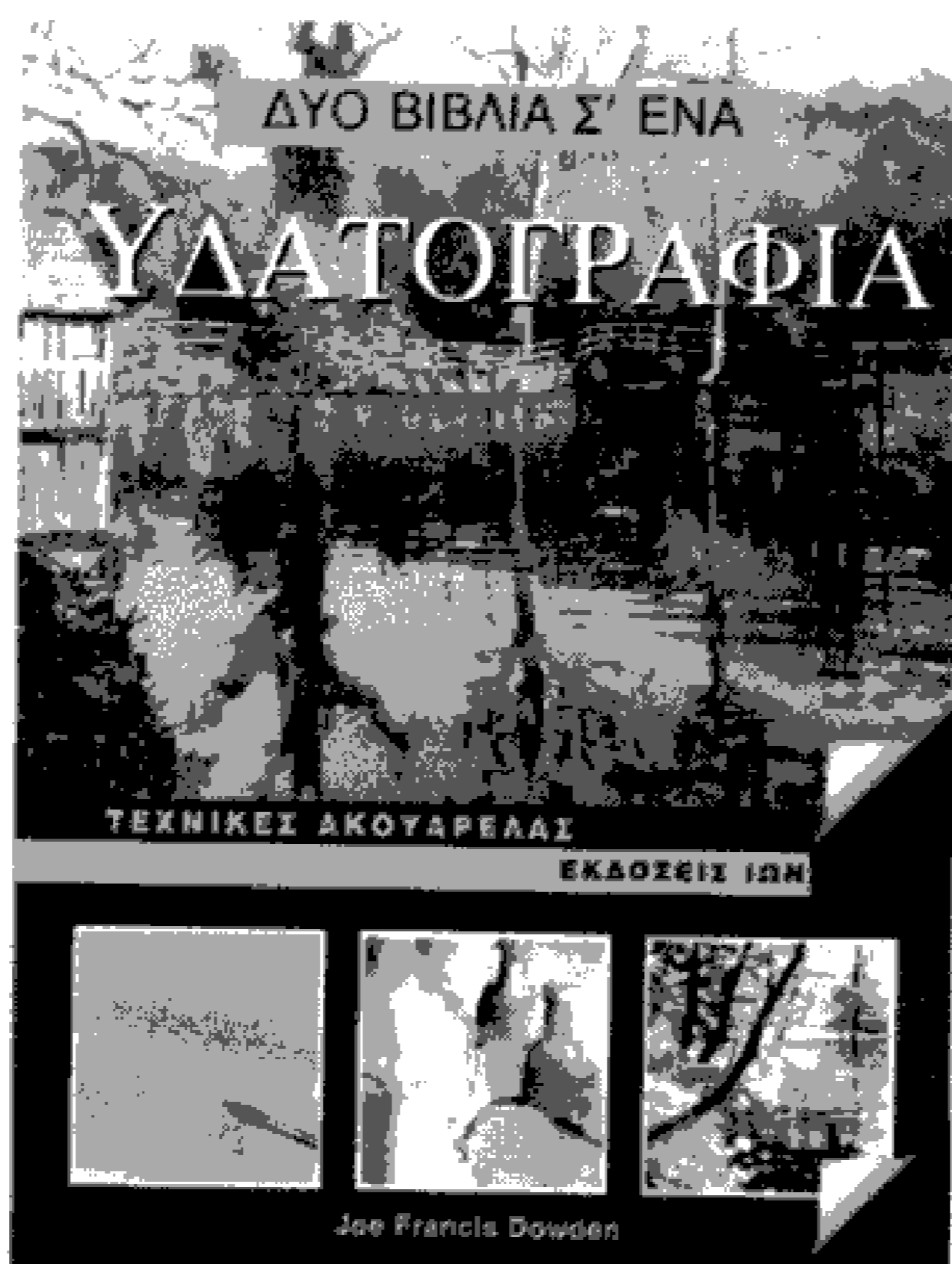
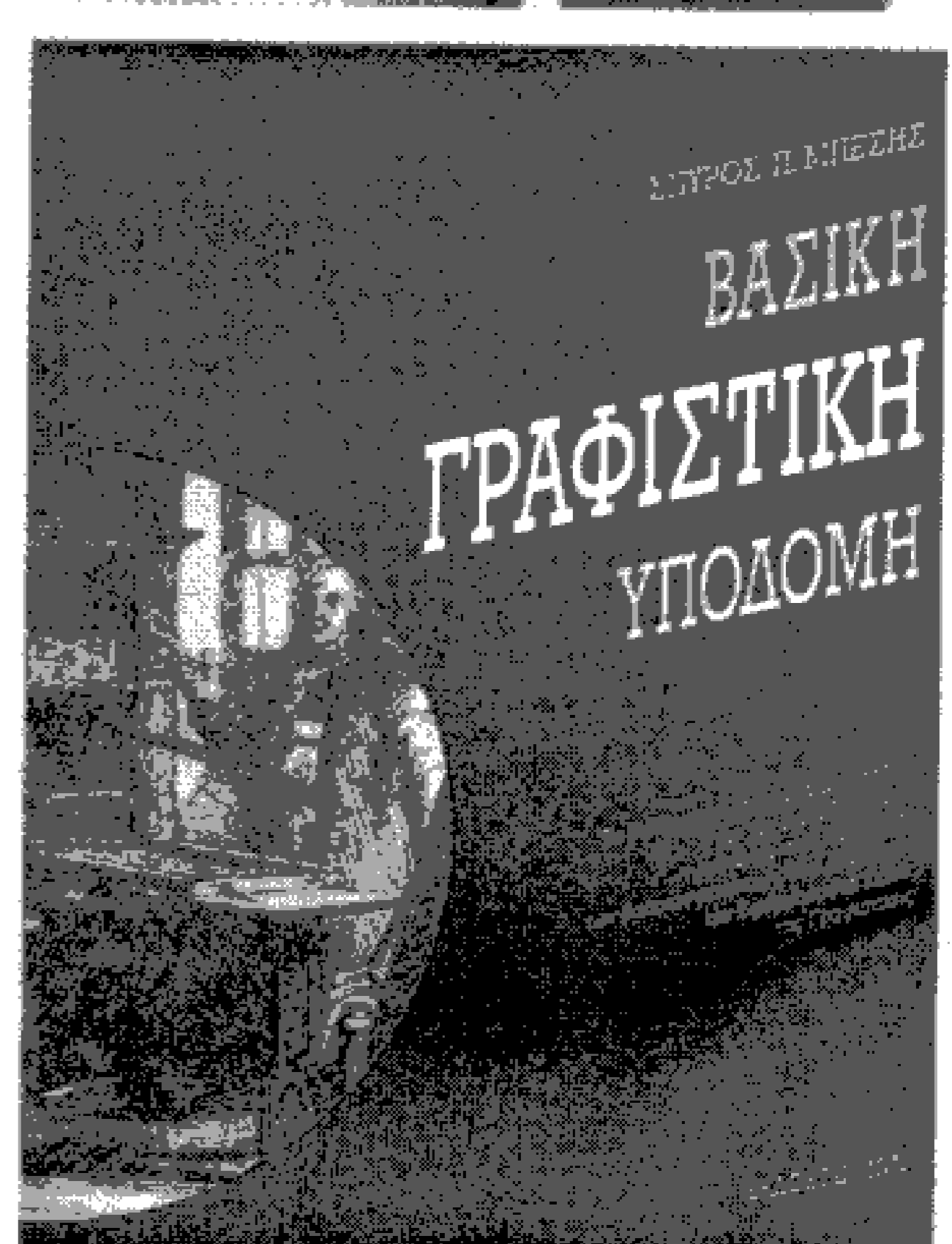
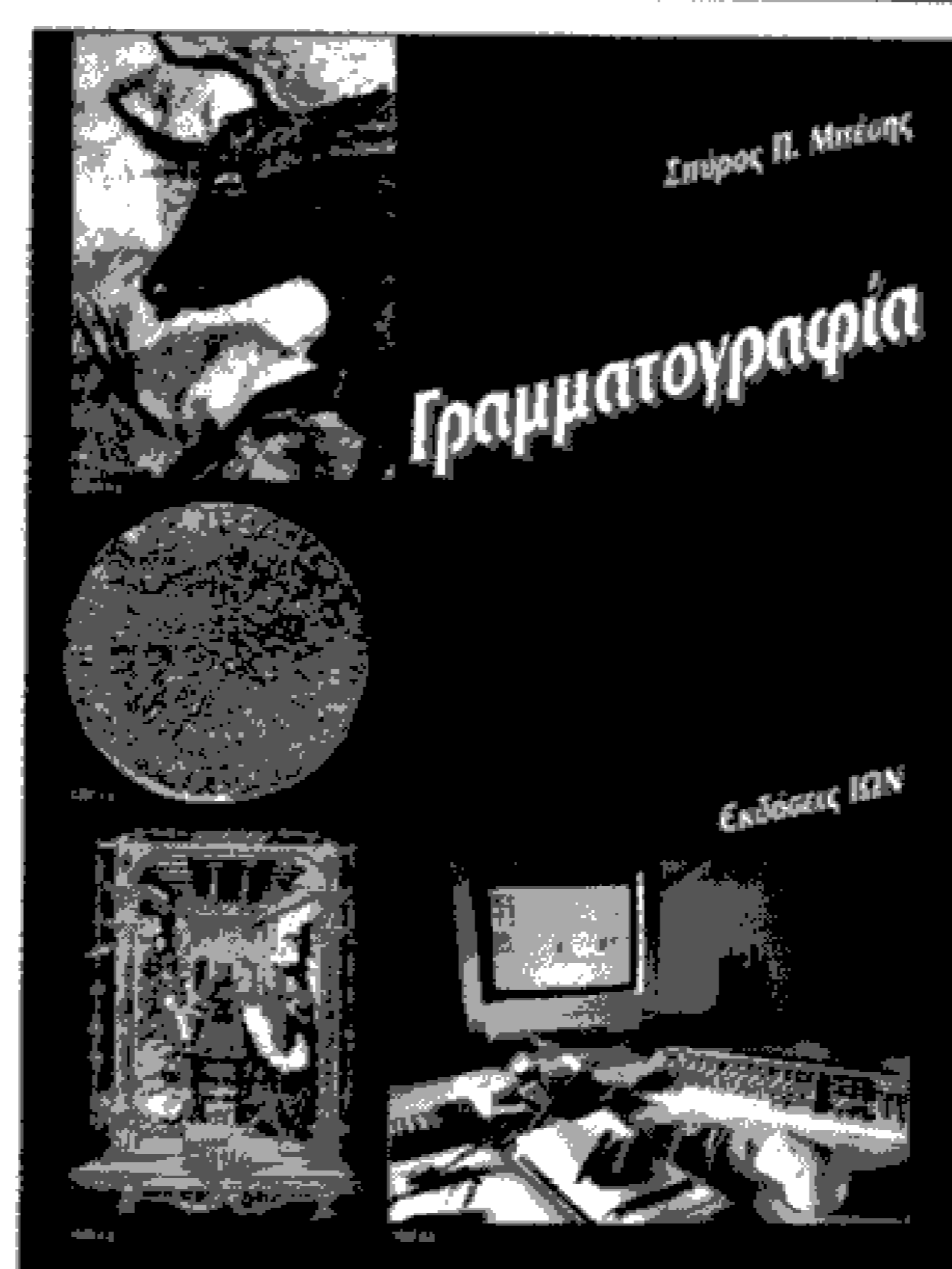
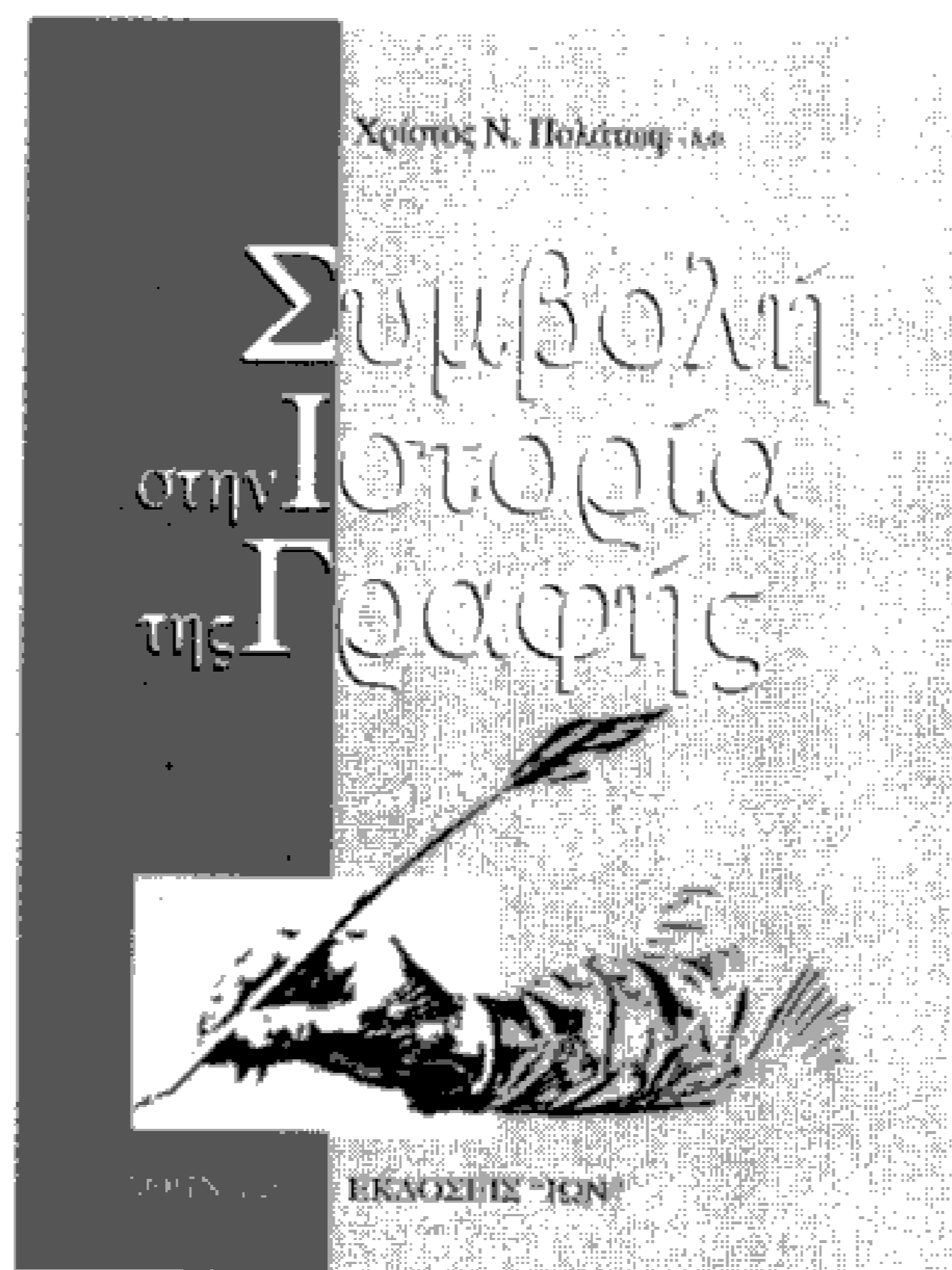
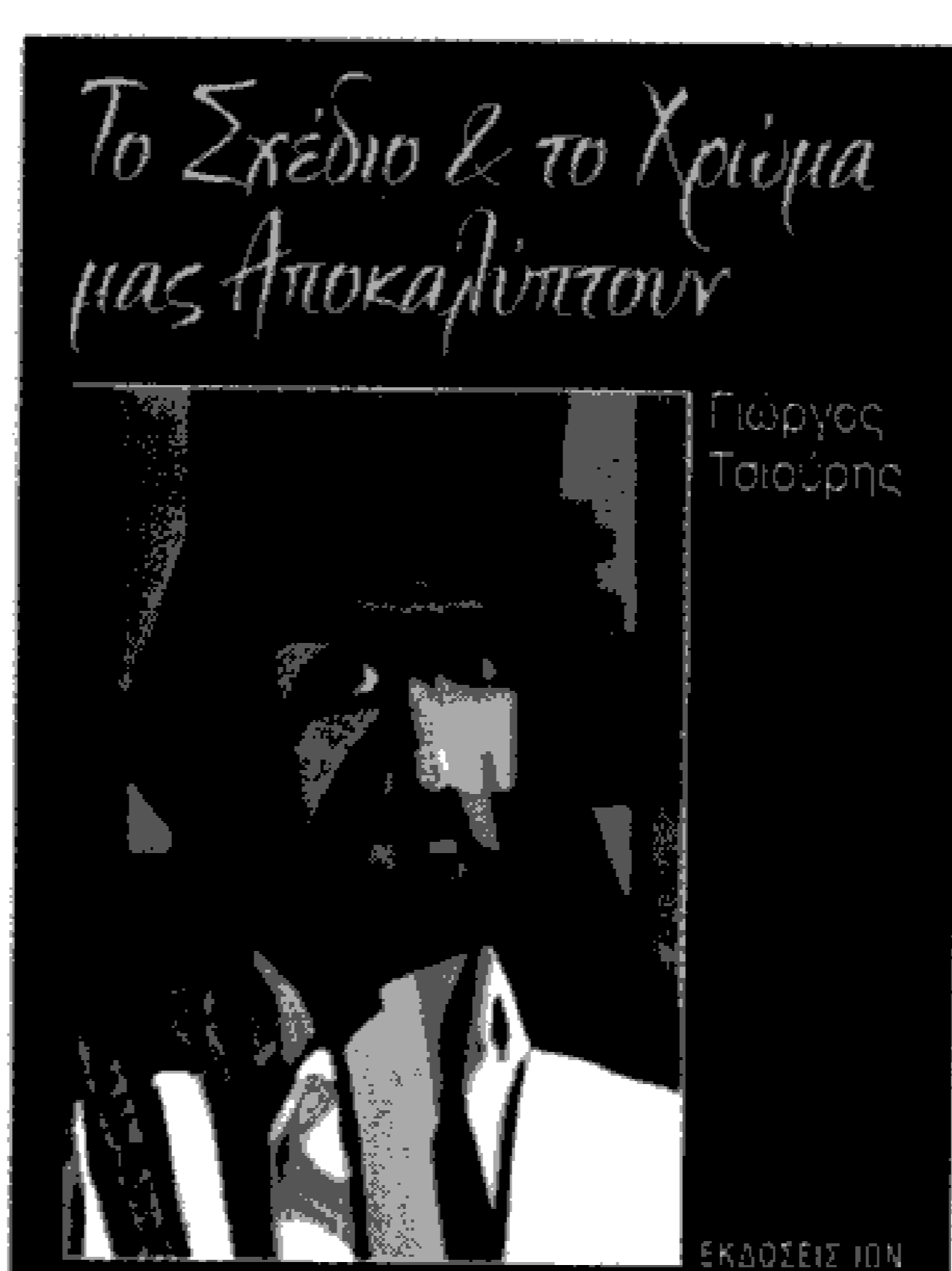
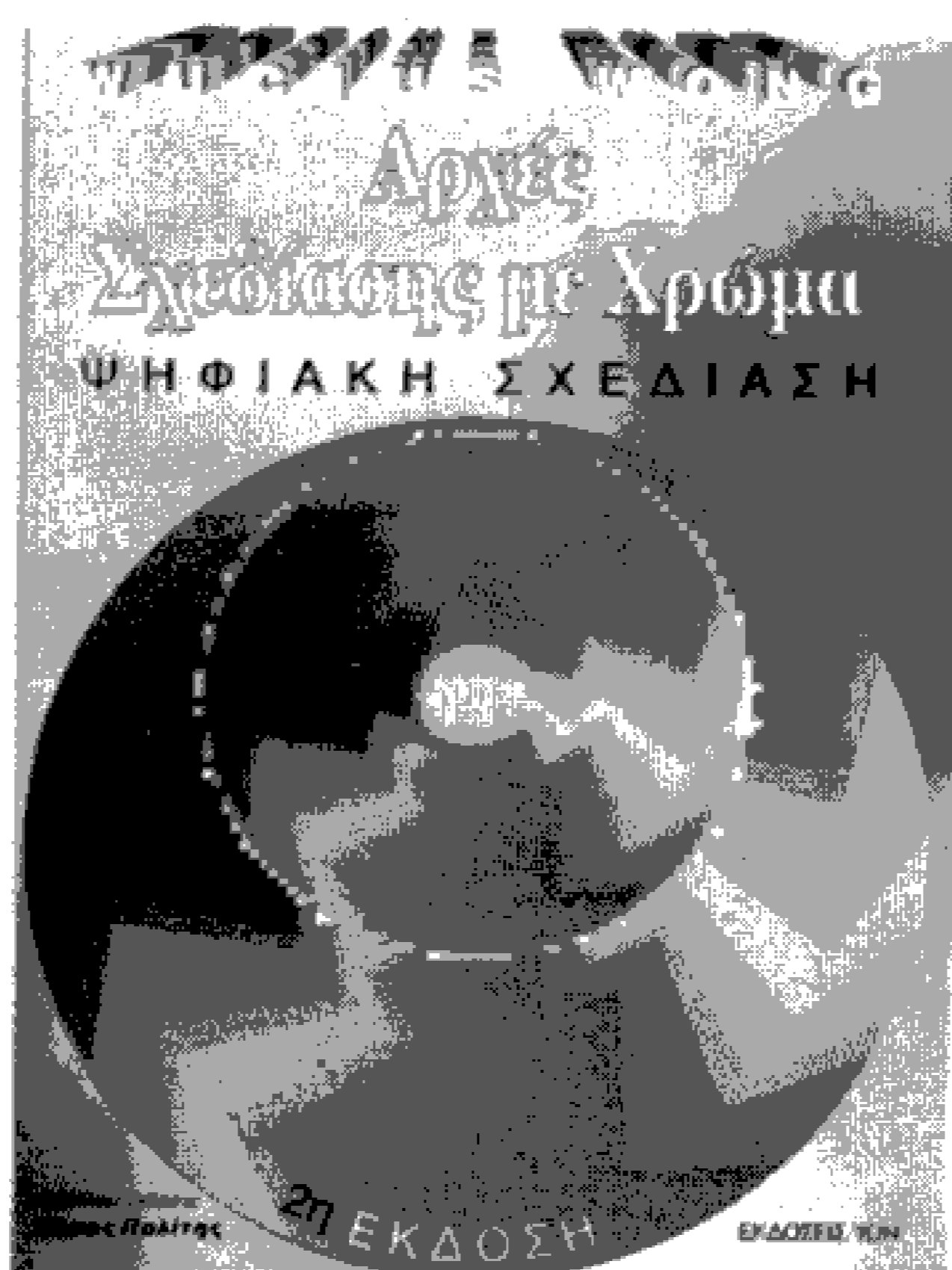
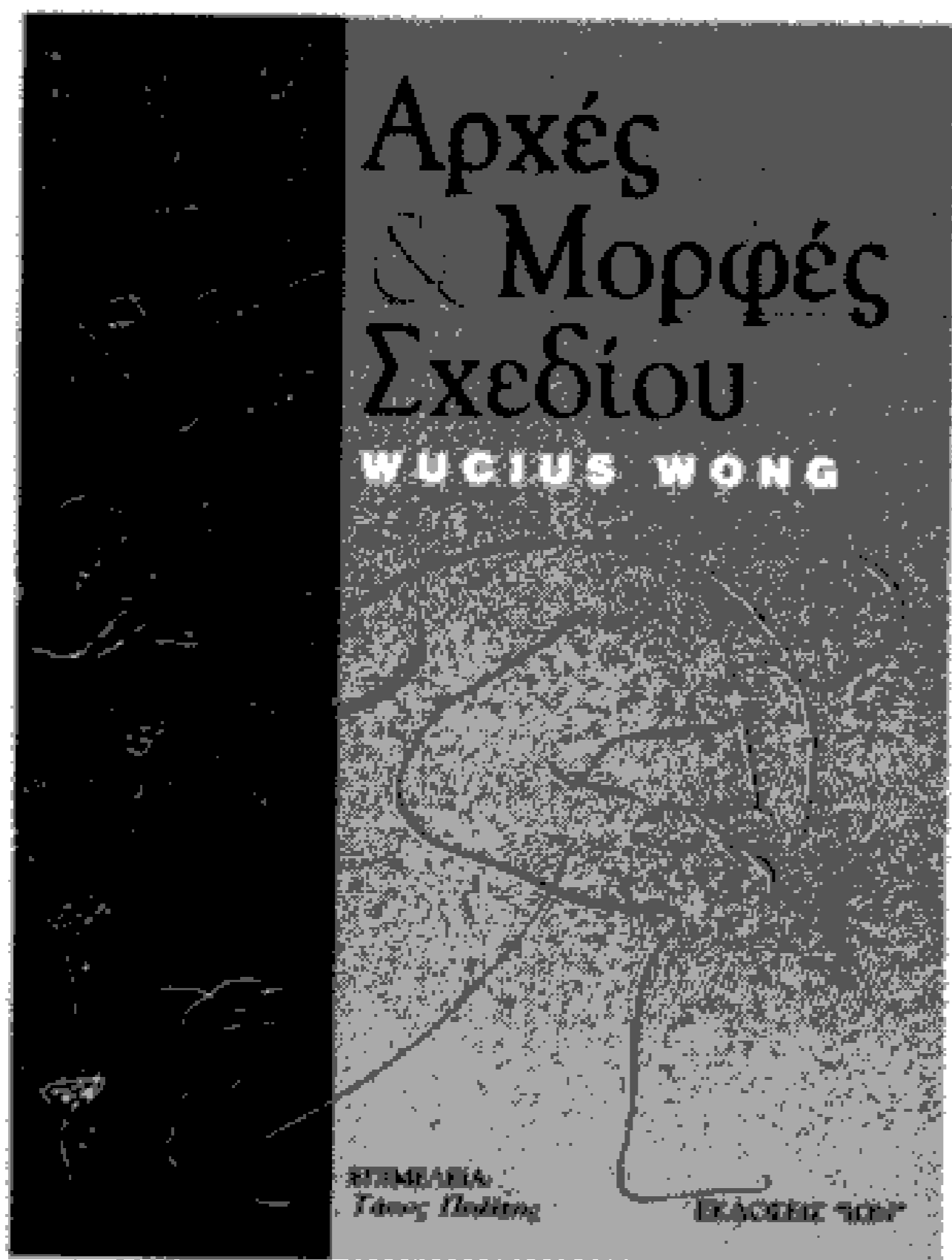
Στην προσπάθειά μας, καταγράφουμε με αμεσότητα την πραγματικότητα, σε αντίθεση με τις διάφορες σχολές της ζωγραφικής, που με τις τεχνικές τους δημιουργούν σύνθετα καινούργια πράγματα και πρωτότυπες συνθέσεις.

Πρέπει να συμπληρώσω ότι η θεωρία που παρουσιάζεται προέκυψε πρώτιστα μέσα από προσωπική αναζήτηση και από τον προβληματισμό και τις ανησυχίες μου που ξεκινούν από τα χρόνια των σπουδών μου.

Θαύμαζα πάντοτε και έβρισκα μεγάλο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον στα έργα των καλλιτεχνών που διέθεταν κάποια γνωρίσματα γρήγορης και αυθόρμητης ζωγραφικής γραφής. Σ' αυτό το βιβλίο, παρουσιάζονται πολλά τέτοια έργα, τα οποία έχουν δημιουργηθεί από καλλιτέχνες που δεν ανήκουν ούτε στην ίδια 'σχολή' ούτε στην ίδια εποχή.

CLAUDE LORRAIN: Τοπίο, 1825

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΩΝ
 Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι
 Τηλ.: 210/ 57 47 729, 210/ 57 68 853, Fax: 210/ 57 51 438
 e-mail address: ion_publ@hol.gr, http://www.iwn.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: Σόλωνος 85, 10679, Αθήνα
 Τηλ.: 210/ 33 87 570, Fax: 210/ 33 87 571

ISBN:960-411-403-4

9 789604 114030